

NAŠ GLAS

DROGA
PREHRAMBENA INDUSTRIJA n.s.o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

LETO XXII

PORTOROŽ, JUNIJ 1980

ŠTEVILKA 2

»Naš glas« izdaja delovna organizacija HP DROGA, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednik uredniškega odbora Sonja POZAR. Odgovorna in glavna urednica Albina ŠKAPIN. Tiska Železniška tiskarna Ljubljana 1980, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

S Titom smo živeli, živimo in bomo živeli

Mnogi pisatelji so v preteklih petdesetih letih pisali o Titu. Pisali so pesmi o njemu, ker so ga občudovali, z njim so čutili navadni ljudje — od kmetov, ki se ne ganejo iz svojih vasic, delavci v tovarnah in rudnikih, izobraženi ljudje, »velike glave« po vsem svetu. Njegov lepi, resni obraz, je izražal neverjetno moč in voljo, plemenitost, požrtvovanje, dalekovidnost — in vse to vedno za boljše, bolj dostojno življenje vseh nas, za spremembo težkih življenjskih okoliščin in za mir po vsem svetu. Svojega občudovanja nismo skrivali. Kako tudi bi, kadarkoli nam je spregovoril smo ga pažljivo poslušali — vedeli smo, da nam bo povedal to, kar čutimo, kot bi govoril s srcem in glavo nas vseh... Preprosto, razumljivo. Brez omahovanja. Skozi njegove besede smo rasli, ustvarjali, živeli. In zgradili domovino, na katero smo upravičeno ponosni. Tako smo postajali iz dneva v dan iz leta v leto bolj samozavestni, bolj ustvarjalni, bolj močni, bolj enotni. S Titom. Tito z nami. Njegova in naša moč ni ostala v mejah Jugoslavije. Nema lokrat smo poslušali očarljive besede namenjene našemu predsedniku in se prepričali kako velik je njegov ugled v svetu. Mnoge univerze v svetu so ga imenovali za častnega doktorja, za častnega občana, toplo so ga sprejemali povsod.

On pa, vedno sproščen, potrpežljiv, optimist, neutrudni delavec, ki je zgodaj vstal in z upanjem v človeka gledal v nove dni. Z upal je človeku. Redko se je zmotil. In tudi takrat ni sekal glav, pač pa je človeku dajal vedno nove možnosti, da dvigne glavo, da spregleda kar je dobro, postane zopet pravi človek... Vsi smo želeli srečati se z njim. Čakali smo ga na njegovi poti. Med NOB so borci z njegovim imenom na ustih jurišali v napad proti močnejšemu sovražniku, po osvoboditvi so delavci s požrtvovalnostjo hiteli k stroju, pionirji so z drhtečimi ročicami srečno podajali Titu rože, stare žene padlih herojev so ob misli in srečanju s Titom vsaj za trenutek pozabile na neusahljivo bolečino za padlim sinom, hčerjo, možem... mladina na delovnih akcijah bratstva in enotnosti ni poznala lepšega dne od tistega, ko je Tito prišel na obisk — od 1946. naprej; voditelji tovarn so v svojih planih izgradnje postavljali bolj samozavestni in ustvarjalni kadar je TITO poslušal njihove ideje...

Tito je vedno in za vsakogar našel pravo besedo, tolažbo, upanje, dajal akcijam odločnost, za-

DREVO JE PADLO — OSTALE SO MOČNE KORENINE

Umrl je človek, ki smo ga imeli najrajši in ki so ga zaradi njegove človeške veličine morali spoštovati celo sovražniki. Umrl je naš TITO, za katerega lahko trdimo, da je prvi državnik v zgodovini, ki ga je obkrožalo toliko resnične ljubezni kot doslej še nobenega. A naša ljubezen ni bila kult osebnosti, nadvlade, ampak izraz resnične sreče, povezane s Titovim imenom, s Titovim delovanjem, Titovim preoblikovanjem našega življenja, našega včera, danes in jutri!

dolžitve, nasmeh, pogled poln razumevanja...

Tisti, ki so čutili, da se jim je zgodila krivica so mu pisali in vedeli — če nihče drug, TITO bo razumel, TITO bo rešil moje težave — in tako je bilo.

In sedaj, ko smo se za vedno poslovili od našega TITA, ostaja neizmerna bolečina in neomajna ZAOBLJUBA, da bomo nadaljevali njegovo veliko delo, da bo TITO za vedno z nami, saj TITO, to smo mi vsi.

Tito je odšel, mi ostajamo v Titovi Jugoslaviji. Naše naloge so jasno začrtane: še naprej mo-

ramo krepiti samoupravljanje, ki je najboljša podlaga za boljše in hitrejšo gospodarsko rast, za višji družbenoekonomski položaj.

Sedaj je še pomembno, da izvajamo stabilizacijske ukrepe, da vsak na svojem delovnem mestu učinkovito opravljamo svoje delovne dolžnosti, da smotno gospodarimo z našimi, družbenimi sredstvi in surovinami, za večji izvoz na tuja tržišča.

On, naš tovariš TITO, je vedno ponavljal, da je dobro gospodarjenje odločilen pogoj za krepitev samoupravljanja in samouprav-

ljanje pogoj za dobro gospodarjenje, to pa je nadalje pogoj za trajno rast gnotnega in kulturnega blagostanja človeka.

Uresničevanje teh nalog je življenjski interes vseh delovnih ljudi in obenem naša oddolžitev tovarišu TITU.

V naši delovni organizaciji smo še posebej dolžni solidarno in brez zaprtosti v ozke meje sektorjev in TOZD enotno in složno skrbeti za razvoj in ekonomski položaj cele delovne organizacije. Nič zato, če sestavljamo sila raznoliko proizvodnjo, z neenako moderno tehnologijo — če smo si različni. Dovolj bo, da se spomemo na našega vzornika tov. TITA, kako je iz zaostale stare Jugoslavije, polne socialnih, nacionalnih in ekonomskih protislovij — iz katerih je vela ena sama velika resnica: IZKORIŠČANJE DELOVNEGA ČLOVEKA do te mere, da ljudje niso imeli dovolj osnovnega živila — KRUHA, kaj šele kaj več — je TITO naredil iz mnogonacionalne, močno in enotno, naglo se razvijajočo in neuvrščeno Jugoslavijo, ki jo pozna ves zemeljski planet. Da, pozna jo ves svet. Ta svet smo videli 8. maja v Beogradu. Ves svet, predstavniki 4 milijard ljudi se je prišlo pokloniti velikanu, zgledu borca za mir, neuvrščenost, za socializem.

Nova doba — socializem — osvaja svet, pravica za vse, enakost človeka pod soncem se širi.

Mi, delavci HP »DROGE«, mi Jugoslovani, smo ponosni, da smo živeli s Titom in ponosni zato, ker Jugoslavija je in ostaja — TITO, TITO to smo mi!

NARODNA PESEM

PROCVJETALA LJUBICICA PLAVA
NA JASTUKU GDJE DRUG TITO SPAVA.
DRUZE TITO, RUZICE RUMENA,
S TOBOM NAM JE ZEMLJA
PROSLAVljena.
DRUZE TITO, JAGODO IZ ROSE,
SA TOBOM SE NARODI PONOSE.

Iz govora tovariša TITA na IX. kongresu ZSMJ v Beogradu, 21. 11. 1974:

»Starejše generacije so opravile velik del revolucionarne preobrazbe družbe. Toda mnogo tega je še pred vami. Priprisan sem, da boste tudi vi kos tej zgodovinski nalogi. In nihče nima pravice, da v to ne verjame, niti razloga, da bi se bal za bodočnost socialistične samoupravne in neuvrščene Jugoslavije.«

Tito, začrtal si nam pot po kateri bomo hodili

»Mi smo Titovi, Tito je naš!« Tako smo včasih pozdravljali Tita, ko je obiskoval jugoslovanske kraje. Zdaj ga ne bomo več pozdravljali, kajti našega predragega Tita ni več. Samo tri besede, ki povedo več kot dolg spis. Vsaka beseda je kot udarec kladiva v srce. Vsaka požena v srce dolge korenine, ki jih ni mogoče nikoli izrjaviti. Občutki, ki nas obdajajo so boleči in žalostni. Kako smo se bali te resnice, ki je tesnobno udarila v nas. A s to resnico, čeprav kruto, smo se morali sprijazniti.

Dnevi žalovanja, zastave spuščene do polovice droga, solzne oči... Vse zaradi našega Tita, ki smo ga ljubili in ki nas je ljubil. Mladina je bila v njegovih očeh cenjena, bila je cvet svobodne in neodvisne Jugoslavije. Kako se je veselil srečanj s pionirji, kako je bil vesel skromnega šopka cvetja in toplega stiska rok, kako...

Njegova zadnja pot iz kliničnega centra po ljubljanskih ulicah, deževen turoben dan. V srcih ljudi bolečina, na obrazih obrisi globoke žalosti. Pot proti vlaku, gotovo najdaljša na svetu, pesem žrtvam, salve iz vojaških pušk...

TITO! Za seboj si pustil globoko praznino, ki se je ne bo dalo nadomestiti. Ni te več, ostala pa bodo tvoja dela, ki bodo zgovorno pričala o tvoji aktivnosti. Ohranili te bomo takšnega, kot si bil: prost, veder, nasmejan.

V naših srcih boš večno živel.

Maja Kezunović, učenka 6. razreda
OŠ PIRAN

Štafeta mladosti 23. 4. 1980 v Izoli

Besedilo štafete mladosti

Med zadnjo častno stražo predsedstva konference Zveze socialistične mladine Jugoslavije je osem mladincev iz vseh socialističnih republik in avtonomnih pokrajin položilo štafeto mladosti k mrtvaškemu odru svojega ljubljenega Tita. Prebrali so sporočilo jugoslovanske mladine tovarišu Titu:

»Najljubši naš tovariš Tito!

Štafeta mladosti, izraz neizmerljive ljubezni in najglobljega spoštovanja mladine in pionirjev Jugoslavije, se poslavlja od tebe s sporočilom, da mladost naše svobodne, socialistične, samoupravne, neuvrščene domovine, skupnost bratskih narodov in narodnosti, neomahljivo nadaljuje tvojo pot.

Tebi je bila mladost blizu, ti si z mladimi ustvarjal našo prihodnost.

Ti si nas osvetlil svetu, svet pa si približal nam.

Ti si nas učil kako je treba ljubiti, mi pa ti ljubezen vračamo.

Dragi, najljubši tovariš Tito.

Brez tebe pred nami, vendar s teboj v nas, v vseh srcih delovnih ljudi in občanov tvoje in naše Jugoslavije odločno in trdno izvajamo tvoje delo.

Pionirji in mladina Jugoslavije.

To besedilo je bilo v štafetni palici. Ko so ga prebrali, so nosilci štafetne palice z enominutnim molkom počastili spomin predsednika Tita.

Zatem je ordonanc pokojnega poveljnika oboroženih sil SFRJ prevzel štafeto in jo odnesel v muzej »25. maj«.

Pionirji Titu: Tvoja ljubezen je večja od Himalaje, globlja od oceana, toplejša od sonca...

Tovariš Tito v Kopru — leto 1976

Rezultati našega dela v prvem tromesečju

Značilnost letošnjega poslovanja je gospodarska stabilizacija. V resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije so izrecno nakazane naloge stabilizacije v letu 1980.

Temeljne organizacije naj s posebnimi ukrepi:

- zagotovijo nadaljnji razvoj materialne osnove,
- povečajo učinkovitost gospodarjenja z večjo produktivnostjo in zmanjševanjem stroškov,

v TOZD Kmetijska proizvodnja, ker so ti rezultati v tej temeljni organizaciji pojavijo šele v tretjem ali četrtem tromesečju. Prav tako niso bili doseženi pozitivni finančni rezultati v TOZD Riba. Nasprotno je ta temeljna organizacija v prvem tromesečju

ugotovila negativni finančni rezultat, ki pa je posledica večjih stroškov vzdrževanja, slabšega ulova od planiranega za to periodo ter od nesezone ulova.

Kot prvo tabelo posredujemo prikaz primerjave med planirano in fakturirano realizacijo za prvo tromesečje.

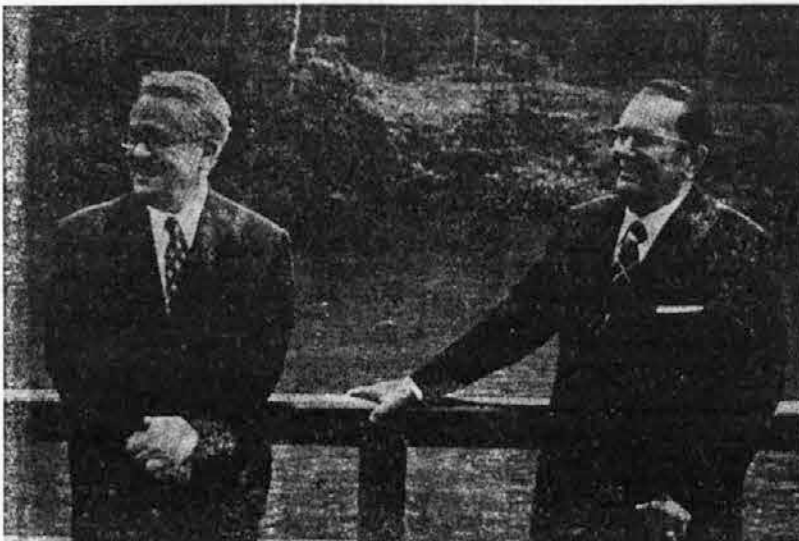
Iz tabele je razvidno, da je DO HP DROGA v globalu dosegla planirano realizacijo. Ta primerjava pa za posamezno temeljno organizacijo ne drži in je različna po posameznih TOZD.

V tabeli Zbirni prikaz ugotavljanja dohodka in čistega dohodka po TOZD v DO HP DROGA, podajamo zgoščeni prikaz uspešnosti poslovanja za posamezno

TOZD in skupno za delovno organizacijo.

Ceprav lahko ponovno ugotovimo, da je bilo poslovanje v prvem četrtletju tega leta uspešno, nas to ne sme uspavati. Pred nami je še vrsta mesecev poslovanja v borbi za zmanjševanje stroškov, s ciljem večje produktivnosti, z analizami poslovanja in propustov, ki smo jih opravili, na njih pa nas bodo opozorile komisije za stabilizacijo po posameznih temeljnih organizacijah. Te ugotovitve in smernice, ki bodo na osnovi teh analiz zastavljene, pa bomo morali skupno reševati.

Glavni računovodja
Branko ROJC

Velikana naše revolucije, državnik sveta, sodelavca in prijatelja

PRIKAZ FAKTURIRANE REALIZACIJE I.—III. NASPROTI PLANU

TOZD	Skupaj	Plan 80	%
Soline	37.733.957,25	80.094.150	47,11
Začimba	237.854.096,55	777.251.884	30,60
Sudest	51.924.339,60	169.698.270	30,59
Gosad	42.588.202,88	242.667.840	17,54
Kmetij. proizv.	365.350,15	23.292.000	1,81
Argo	66.136.405,76	275.462.280	24,00
Delamaris	148.443.023,42	638.167.282	23,26
Riba	5.842.686,10	58.762.320	9,94
Živila	70.586.641,55	376.245.000	18,76
Blagovni pr.	46.229.911,32	136.100.000	33,96
D S S S	14.046.210,47	53.800.000	26,10
SKUPAJ	721.750.825,05	2.831.541.026	25,48

ZBIRNI PRIKAZ UGOTAVLJANJA DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA

Tabela št. 2

— povečujejo izvoz ter stremljajo za zmanjšanje uvoza z nadomestili iz domače proizvodnje ipd.

Ti in še drugi so lahko ukrepi, ki jih sprejemamo v temeljnih organizacijah, da se aktivno vključimo v izvajanje stabilizacijskih smotrov.

V času letošnje stabilizacije je še posebej poudarjena družbena kontrola nad delavčevimi izdatki v letu 1980, kot so:

- stroški reklame in propagande,
- stroški po pogodbah o delu,
- reprezentančni stroški,
- stroški dnevnice za službena potovanja,
- kilometrina in drugi stroški prevozov za službena potovanja.

V te namene so bili izdani ustrezni predpisi, ki določajo okvirne višine omenjenih stroškov za leto 1980.

Naloge samoupravnih in poslovnih organov TOZD je, da spremljajo gibanje teh stroškov v primerjavi z določenimi višinami ter sprejemajo ustrezne ukrepe s ciljem, da se ti stroški ne presežejo.

DE računovodsko poslovanje je pri tromesečnem prikazu poslovanja izdelalo poseben prikaz teh omenjenih stroškov s ciljem, da samoupravni in poslovni organi lahko spremljajo ta gibanja. Enako bomo izdelali tudi ob drugih četrtletnih obračunih poslovanja.

Ce po tem kratkem uvodu preletimo tromesečno poslovanje DO HP »DROGA« Portorož lahko ugotovimo, da je bilo poslovanje v prvem tromesečju uspešno. Po pričakovanju ni bilo vidnih finančnih rezultatov

	Realizacija	Popravljen sredstva	Dohodek	Obveznosti iz dohodka	Čisti dohodek
Soline	41,849.157,85	11,689.748,80	30,159.409,05	3,420.691,85	26,738.717,20
Začimba	231,060.757,50	210,140.654,17	20,920.203,33	9,436.200,62	11,484.002,71
Sudest	46,171.685,35	39,119.125,76	7,052.559,59	2,958.264,20	4,094.295,39
Gosad	49,284.673,73	38,645.315,89	10,639.357,84	3,885.234,10	6,754.123,74
Km. proizv.	805.638,40	—	805.638,40	686.352,30	119.286,10
Argo	55,506.938,50	47,096.287,60	8,410.650,90	2,058.234,75	6,352.416,15
Delamaris	125,080.860,84	94,798.374,55	30,282.486,29	9,437.502,40	20,844.983,89
Riba	5,837.742,60	4,360.950,44	1,476.792,16	1,132.962,40	343.829,76
Živila	70,383.615,75	60,022.015,00	10,361.600,75	1,131.974,90	9,229.625,85
Blagovni p.	47,948.587,97	27,039.576,50	20,909.011,47	3,591.988,90	17,317.022,57
D S S S	14,046.210,47	5,352.467,13	8,693.743,34	635.100,00	8,058.643,34
SKUPAJ	687,975.868,96	538,264.415,85	149,711.453,12	38,374.506,42	111,336.946,70

ZBIRNI PRIKAZ RAZPOREDITVE ČISTEGA DOHODKA

Tabela št. 3

	Čisti dohodek	Bruto OD	Stanovanjski sklad	Drugi skladi	Izguba
Soline	26,738.717,20	4,680.269,90	318.171,20	21,740.276,20	
Začimba	11,484.002,71	4,086.472,70	275.788,65	7,121.741,36	
Sudest	4,094.295,39	2,567.689,10	177.531,80	1,349.074,49	
Gosad	6,754.123,74	4,336.793,90	287.865,90	2,129.463,94	
Kmetij. pr.	119.286,10	—	119.286,10	—	
Argo	6,352.416,15	4,462.136,25	304.560,40	1,585.719,50	
Delamaris	20,844.983,89	17,049.254,90	1,164.583,00	2,631.145,99	
Riba	343.829,76	4,170.845,60	306.241,30	19.909,80	4,153.166,94
Živila	9,229.625,85	7,552.998,00	514.372,10	1,162.255,75	
Blagovni p.	17,317.022,57	11,537.083,30	795.337,35	4,984.601,92	
D S S S	8,058.643,34	6,686.403,90	463.240,05	908.999,39	
SKUPAJ	111,336.946,70	67,129.947,45	4,726.977,85	43,633.188,34	4,153.166,94

OD v nedovršeni od Km. proiz. 1,745.912,65

Inovacije v TOZD Delamaris

Inovacijska dejavnost v TOZD »Delamaris« gledana s stališča same dejavnosti ni v zastoju, kot bi si kdo predstavljal glede na število prijav.

Upoštevati je namreč pri tem, da so naprave, ki jih TOZD poseduje, že močno iztrošene in zastarele. Vzdrževanje takih naprav ni pod pogoji dela, kot je predelava morskih rib, vplivov soli, kislin in ostalih močno korozivnih snovi, povzroča ogromno težav, če se želi dosegati proizvedene kapacitete v dogovorjeni velikosti.

Logična posledica takega stanja in sama obremenjenost delavcev pri tem, ter usposabljanje tako iztrošenih naprav za normalno delovanje pod navedenimi pogoji, je praktično stalna inovacijska dejavnost, saj bi brez takega pristopa, naprava ne omogočala proizvodnje v planiranem obsegu.

To so tudi razlogi, da ni mnogo prijav, če bi pa bile, bi jih bilo tudi nekaj deset in v enem samem letu.

Torej pri stanju kot je, bi lahko vse, ki se ukvarjajo z usposabljanjem takih naprav v TOZD »Delamaris«, imeli za »poklicne« inovatorje. Z drugo besedo, ni dovolj časa, da bi vse, kar je bilo tekom leta inoviranega, bilo tudi prijavljeno, ne bi torej, iz samega števila prijav, mogli sklepati koliko dela je bilo na tem področju izvršenega.

Kljub temu pa le imamo nekaj prijav, ki smo jih tekom enega leta prejeli od posameznikov in

skupin, ki so le bili »korajžni«, da so prijave poslali DS TOZD, ki jih je nato posredovala naši komisiji. Ena od teh prijav je že potrjena, ena je v ponovni obravnavi, ena pa je še v preverjanju.

Tako sta ČOK Boris in HOMO-VEC Stane napravo za omotavanje štirioglatih pločevink predelala tako, da je sedaj možno na njej omotavati tudi okrogle pločevinke. Pri napravi sedaj dela manj delavcev, kartonček za strojno zavijanje je znatno ce-

nejši, velik prihranek časa (povečana kapaciteta naprave) in samo 0,3 % škart. Torej več kot samo koristno delo!

Oba navedena tovariša sta za opravljeno delo prejela, po našem Pravilniku o tehnični izboljšanju, odgovarjajočo nagrado.

Drugi predlog tov. PRUTKI Siniše in ostalih treh pa je v zvezi z izboljšavo rezalnih naprav na oddelku predelave ribe. Njihovo delo je bila izboljšava, tako da je sedaj možno rezati glave rib sardel, papalin in inčunov brez zastojev, skrajšanje nosilne verige in samih nosilk iz nerjavečega materiala in zmanjšanje stroškov (cene) teh delov iz uvoza, ter enakomernejša obraba nosilk, torej tudi zmanjšan uvoz.

Modri vlak

Po končani vojni so v železniški delavnici za popravilo vagonov v Smederevu pošiljali veliko razbitih vagonov. Pogoji za delo so bili zelo slabi — ni bilo niti orodja niti materiala — vendar so delavci delali zagnano in s trdnjo voljo. Po nepojasnjeni poti je tako prispel v delavnico »Heroj Srba« tudi nekdanji vagon — salon feldmaršala Ervina Rommela, komandanta nemške armade »B«, ki je bil uničen v požaru.

Sindikatske železniške delavnice v Smederevu je predlagal, da ta vagon popravijo, prenovijo ter ga pošljejo maršalu Titu. Ves kolektiv, ki je štel približno 300 delavcev, se je odločil, da poleg vsakdanjega rednega dela, s prostovoljnim delom izdelajo Titov vlak. Kljub izredno težkim delovnim pogojem so delavci z zanosom in izredno voljo premagovali težave. Tapete, žamet in razno opremo za vlak so našli v nekem skladišču v Zagrebu, delovno obleko pa so si zašili kar iz vrečevine.

Delali so vsi, tudi zaposleni v pisarnah. Po cele dneve niso šli domov, utrujeni so spali po nekaj ur v delavnicah na klopih ali pa v vagonih. Domači so jim nosili čisto perilo, srajce in hrano.

Nič jim ni bilo težko niti delo na odprtem, v dežju ali soncu. Resnično, bili so vredni občudovanja.

Opravili so približno 5.000 ur prostovoljnega dela, večinoma udarniškega. Vlak so pobarvali z modro barvo, zato tudi ime Modri vlak. Vlak so poslali v Beograd maršalu Titu za prvi maj, leta 1946.

Povzeto po »Areni«, 13. 12. 1978

Tito na obisku v naših občinah

V IZOLI

Prebivalci Izole so v svoji sredi pozdravili dva velika državnika in osebna prijatelja, JOSIPA BROZA-TITA in GAMALA ABDELA NASERJA. Bilo je to 15. maja 1963. leta, ko sta se tovariš TITO in njegov gost na poti na Brione zadržala nekaj časa v hotelu »Belvedere« v Izoli.

V KOPRU

Predsednik TITO je Koper obiskal štirikrat: leta 1954, 1959, 1967 in 1976 in vsakič je bil to praznik mesta ter otvoritev neke delovne zmage. Leta 1959 je tovariš TITO svečano otvoril tovarno TOMOS, leta 1967 pa železniško progo v koprski luki.

V LJUBLJANI

Številni obiski tovariša predsednika TITA so povezani s pomembno izgradnjo težke industrije kot nosilke nadaljnjega ekonomskega razvoja vse Jugoslavije. Ob zgraditvi Litostroja je izjavil: »V našem petletnem planu je predvideno, da zgradimo mnogo

tovarn. Prva začenja prav v tem času dajati dragoceno kovino in delavci Slovenije so lahko ponosni, da so začeli prvi ulivati železo in jeklo v svoji novi tovarni.«

Tovariša Tita je Slovenska akademija znanosti in umetnosti izvolila za prvega častnega člana novembra 1948. Ob tej priložnosti je govoril tudi o ureditvi nacionalnega vprašanja. »Da smo tako temeljito rešili nacionalno vprašanje, gre zasluga, revolucionarnosti v procesu osvobodilne vojne, v kateri so sodelovali vsi naši narodi, v kateri je vsak narod prispeval svoj delež v splošnih naporih za osvoboditev. Narodi niso dobili z dekretom svoje nacionalne osvoboditve, ampak so se za to nacionalno osvoboditev borili s puško v roki.«

V PIRANU

Tovariš TITO je po letu 1945 večkrat obiskal občino Piran, pa tudi druge občine v slovenskem Primorju. Med vsemi obiski je gospodarski in družbeni razvoj tega območja, ki je bilo priklju-

Nadaljevanje na str. 5

Vrhovni komandant NOB in POJ

Razpisane štipendije za leto 1980-81

Tudi za letošnje šolsko leto 1980/81 so naše TOZD in DSSS delovne organizacije HP DROGA, razpisale kadrovske štipendije za poklicne, srednje, višje in visoke šole.

Razpis štipendij je izšel v prilogi časopisa DELO dne 13. in 14. maja v skupnem razpisu kadrovskih štipendij za vso Slovenijo.

Da ne bi brskali po časopisih in iskali navedene izdaje časopisa DELO ter da bi imeli zbrane razpisane štipendije na enem mestu si preberite:

TOZD in DSSS DO HP DROGA PORTOROŽ so razpisale naslednje kadrovske štipendije:

TOZD DELAMARIS

za poklic ribiški tehnik 2 štipendiji
živilski tehnik 2 štipendiji
dipl. ing. živilske tehnologije 2 štipendiji

TOZD ZAČIMBA

za poklic ekonomist 1 štipendija
živilski tehnik 2 štipendiji
ing. organizacije dela 1 štipendija
varnostni ing. 1 štipendija

TOZD BLAGOVNI PROMET

za poklic tehnik 3 štipendije
ekonomist-komercialist 2 štipendiji

TOZD SUDEST GRADIŠČE

za poklic strojni ključavničar 3 štipendije
ekonomski tehnik 1 štipendija
ing. živilske tehnologije 1 štipendija

DSSS

za poklic kemijski tehnik 1 štipendijo
živilski tehnik 1 štipendijo
ekonomski tehnik 2 štipendiji
dipl. ing. živilske tehnologije 1 štipendijo
dipl. ing. kemijske tehnologije 1 štipendijo
dipl. ing. elektrotehnik-energetik 1 štipendijo
dipl. ekonomist 1 štipendijo

Tisti, ki se prijavijo na razpisano štipendijo mora dostaviti naslednje dokumente:

1. Izpolnjen obrazec DZS 1,65 — prijava za štipendiranje — Prošnja za štipendijo — prvo stran obrazca izpolni kandidat sam — na drugi strani je zahtevek po dokazilu — druga stran zahteva dokazilo o osebnih dohodkih staršev v koledarskem letu 1979 — tretjo stran potrdi skupščina občine, kjer ima kandidat stalno bivališče (davčna uprava)
2. Potrdilo o premoženjskem stanju družine; izda ga davčna uprava skupščine občine.
3. Družinski list; izda matični urad.

4. Fotokopijo ali overovljen prepis zadnjega zaključnega spričevala (dostavite ga lahko kasneje, po končanem pouku).

Kandidati, ki so že vpisani na visokošolsko organizacijo, dostavijo potrdilo o opravljenih izpitih.

Vsa navedena dokazila dostavite na naslov:

DO HP DROGA
Kadrovska služba
66320 PORTOROŽ

Prijave bomo sprejemali do konca junija. O izidu in podelitvi štipendije bodo kandidati obveščeni.

Opozarjamo tudi na priloge v časopisu DELO z dne 29. aprila kjer je izšel razpis vpisa v začetni letnik visokošolskih organizacij v študijskem letu 1980/81.

Dne 15. maja pa je izšla priloga o razpisu za vpis novincev v šolskem letu 1980/81 v vse srednje šole, šole o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij, delavske univerze, dopisne delavske univerze, izobraževalne centre v organizacijah združenega dela ter v domove za učence srednjih šol.

V navedenih prijavah za razpis so navedena navodila za prijavo, datumi za prijavo, o možnostih študija ob delu o potekih vpisa, o pogojih za prijavo v domove učencev srednjih šol in drugo.

TOZD naše delovne organizacije bodo sklepale tudi letos, učna razmerja. Za poklicne šole bo delovna organizacija HP DROGA v dnevnem časopisju tisku objavila prosta učna mesta.

TOZD DELAMARIS bo sklenila učna razmerja z naslednjimi učenci — vajenci

za poklic
strojni ključavničar 3 učne pogodbe

TOZD ARGO
za poklic
elektromehanik 1 učno pogodbo

TOZD RIBA

Podelili bodo več kadrovskih štipendij za poklicno ribiško šolo v Piranu.

Poleg zgoraj navedenih dokumentov, je potrebno priložiti tudi zdravniško spričevalo.

Referentka za izobraževanje
Vesna Šabec

JUGOSLAVIJA

Od Vardara pa do Triglava,
od Džerdapa pa do Jadrana,
kao niska sjajnog džerdana,
svetlim suncem obasjana,
ponosito sred Balkana,
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Sirom sveta put me vodio,
sa sudbom sam svojom hodio,
u srcu sam tebe nosio,
uvjek si mi draga bila,
domovino moja mila,
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Volim tvoje reke i gore,
tvoje šume, polja i more,
volim tvoje ljude ponosne,
i ratara i pastira,
u frulicu kad zasvira,
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Krv se mnoga zate prolila,
borba te je naša rodila,
radnička ta ruka stvorila,
živi srečna u slobodi,
ljubav naša nek te vodi,
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Moša Pijade in Josip Broz Tito

TITO NA OBISKU V NAŠIH OBČINAH

Nadaljevanje s strani 4

čeno SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji na osnovi odločitve in zasedanja AVNOJ ter meddržavnih dogovorov. V občini Piran je bil tovariš TITO 1. decembra 1972. leta, ko se je udeležil otvoritve hotela »Metropol« v Portorožu. Med tem enodnevnim obiskom si je ogledal tudi druge turistične in gostinske objekte v Portorožu.

V ORMOŽU

Med nekajdnevnim obiskom v Pomurju, v začetku septembra 1966, je tovariš TITO obiskal tudi Ormož, kjer ga je pričakalo in toplo pozdravilo več tisoč prebivalcev tega mesta in okolice. Po pozdravu predsednika skupščine se je tovariš TITO za krajši čas zadržal v razgovoru z družbenopolitičnimi delavci in predstavniki delovnih kolektivov ormoške občine.

Še o usmerjenem izobraževanju

V zadnjih nekaj mesecih veliko slišimo in beremo o usmerjenem izobraževanju. Tisti, ki imajo svoje otroke v osnovni šoli, posebno pa tisti, katerih otroci končujejo osmi razred, pozorno sledijo kaj nam bo usmerjeno izobraževanje prineslo, kako bo z izobraževalno reformo in podobno.

Ko smo nekaj mesecev sledili predlogom sprememb osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju z nezmanjšanim zanimanjem in smo se pripravljali, da bomo s šolskim letom 1980/81, že prešli na nov način izobraževanja, smo si pred kratkim nekoliko oddahnili. Zakon o usmerjenem izobraževanju je bil 9. aprila letos sprejet. Z novim načinom izobraževanja pa bomo pričeli v tem šolskem letu 1980/81 le tam, kjer izpolnjujejo

— pridobivanje znanj in razvijanje posebnih sposobnosti in spretnosti v okviru že pridobljene izobrazbe.

Usposabljanje z delom pomeni pridobivanje posameznih strokovnih znanj ter razvijanje sposobnosti in spretnosti za opravljanje določenih del in nalog neposredno v delovnem procesu.

2. Zakon o usmerjenem izobraževanju pomeni še večjo povezavo med izobraževanjem in delom kamor sodi tudi večji po-

za nadaljevanje izobraževanja (srednje šole).

Po novem naj bi vsi učenci, po končani osnovni šoli imeli možnost seznaniti se z razvojnimi zakonitostmi narave, družbe, s spoznavanjem tehnike in proizvodnje ne glede na kakšno usmeritev-šolo se bo vpisal.

Le del učencev, tistih, ki niso uspešno končali osnovne šole, bo obiskovalo skrajšane programe srednjega izobraževanja, kjer si bodo pridobili znanja za opravljanje manj zahtevnih del in pridobili tisto kar jim manjka iz osnovne šole.

7. Po končani osnovni šoli se bodo, po novem, učenci lahko vpisali:

— v programe srednjega izobraževanja

— nadaljevalne programe srednjega izobraževanja

— skrajšane programe srednjega izobraževanja

Programi srednjega izobraževanja bodo vsebovali:

— skupno vzgojnoizobrazbeno osnovo in druge vsebine splošne izobrazbe

— vsebine iz posameznih dejavnosti oziroma strok (odvisno v kakšno usmeritev-šolo se bo vpisal). To so temeljne vsebine in posebna strokovnoteoretična oziroma praktična znanja.

Šolanje po tem programu traja najmanj dve in največ štiri leta.

Nadaljevalni programi srednjega izobraževanja omogočajo:

— poglobljanje in razširjanje splošne izobrazbe ter pridobivanje strokovnoteoretičnih in praktičnih znanj.

Šolanje po tem programu traja največ dve leti.

Skrajšani programi srednjega izobraževanja obsegajo:

— del skupne vzgojnoizobrazbene osnove ter izbrane vsebine temeljnih in posebnih strokovnoteoretičnih oziroma praktičnih znanj potrebnih za opravljanje določenih del in nalog. Šolanje po tem programu traja največ dve leti.

8. Programi za nadaljevanje izobraževanja so še:

— programi za pridobitev višje strokovne izobrazbe, ki trajajo največ dve leti.

— programi za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, ki trajajo največ štiri leta.

— programi za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, ki so oblikovani kot nadaljevanje programa za pridobitev višje strokovne izobrazbe in traja največ dve leti.

— programi za pridobitev magisterija traja največ dve leti.

9. V skrajšane programe srednjega izobraževanja se lahko vpišejo tisti, ki so izpolnili osnovnošolsko obveznost.

10. V programe srednjega izobraževanja se lahko vključijo vsak kdor je uspešno zaključil osnovno šolo ter izpolnjuje tudi druge pogoje, ki jih določa program šole.

V ta program se lahko vključijo tudi tisti, ki je uspešno končal skrajšani program srednjega izobraževanja.

11. V izobraževanju po nadaljevalnih programih srednjega

izobraževanja se lahko vključijo tisti, ki je uspešno končal izobraževanje po ustreznem predhodnem programu ali pa tisti kdor ima delovne izkušnje in je dokazal s preizkusom znanja da obvlada potrebna znanja.

12. Na višji in visokošolski študij se lahko vpišejo vsi tisti, ki so opravili nadaljevalni izpit (po starem: matura). Zakon določa, da ni obvezen nadaljevalni izpit za tiste učence, ki po končani srednji šoli oziroma končanem enem od programov, začno delati in ne bodo nadaljevali z izobraževanjem.

13. Učenec oziroma študent lahko ponavlja letnik samo enkrat v srednjem in enkrat v visokem izobraževanju.

Učenec oziroma študent lahko ponavlja letnik le, če je izpolnil del obveznosti iz tega letnika po programu.

Za ponavljanje se šteje tudi sprememba smeri oziroma vzgojno izobraževalnega programa zaradi neizpolnjenih obveznosti v prejšnji smeri.

V kolikor učenec oziroma študent izkoristi vse te pravice, lahko nadaljuje izobraževanje samo še ob delu ali iz dela.

14. Novo je tudi izenačevanje samoizobraževanja z ostalimi rednimi organiziranimi oblikami izobraževanja.

Občani, ki želijo dokazati, da obvladajo posamezen program za pridobitev izobrazbe oziroma program za izpolnjevanje ali posamezne predmete iz takega programa, imajo pravico zahtevati, da izobraževalna organizacija-šola, ki izvaja tak program preveri in oceni njihovo znanje.

15. Zakon enakopravno govori o izobraževanju pred vstopom v delo, o izobraževanju iz dela in ob delu.

To omogoča veliko možnost usposabljanja za delovno mesto kar bi odpravilo praznino med tistim kar nudi šola in med tistim kar potrebuje združeno delo saj potrebujemo za delo veliko razgledanost in vsestransko razvitega človeka. Zato naj bo izobraževanje stalen proces saj je dopolnjevanje znanja nujno glede na proizvodno tehnologijo, ki se stalno spreminja in postane pomanjkljivo.

16. Zakon prinaša delovnim organizacijam enakopraven položaj pri uresničevanju usmerjenega izobraževanja z izvajanjem praktičnega pouka, proizvodnega dela in delovne prakse. V ta namen se sklenejo vsako leto med delovno organizacijo in vzgojno izobraževalno organizacijo-šolo, poseben sporazum, ki natančneje določa reševanje materialnih, prostorskih in drugih pogojev za uspešno izvajanje vzgojnoizobrazbenega programa. Zakon določa pravico do varstva pri delu, ki jo imajo učenci in študentje med opravljanjem prakse.

17. Zakon govori tudi o omejevanju vpisov v posamezne šole, ki je odvisen od izraženih potreb združenega dela.

18. Ko bomo zakon o usmerjenem izobraževanju pričeli v celoti izvajati v praksi, potem se naši učenci ne bodo vpisovali v šole oziroma šolske centre kot sedaj, pač pa v usmeritve. Znotraj posamezne usmeritve pa bodo izbirali smer.

Primer po starem: učenec se je vpisal na Tehniško pomorsko Nadaljevanje na str. 7

Vedno dobrodošel, pristrčno pozdravljen

vrsto pogojev za izobraževanje po programih, ki jih prinaša zakon.

Morda v osvežilo nekaj besed o tem, kar nam prinaša zakon.

1. S sprejetjem zakona, o osnutku so razpravljali vsi delovni ljudje v naši republiki, se dokončno uresničujejo prizadevanja o celoviti spremembi vzgojno izobraževalnega sistema, ki naj bi poudaril pravico in dolžnost nas vseh do izobraževanja.

2. Usmerjeno izobraževanje obsega izobraževanje za:

— pridobitev strokovne izobrazbe

— izpopolnjevanje strokovne izobrazbe

— usposabljanje z delom

Izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe nam omogoča, da si pridobimo:

— splošno in strokovno teoretično izobrazbo

— praktična znanja

— sposobnosti in spretnosti za začetek dela v določeni stroki in za nadaljevanje izobraževanja

Izobraževanje za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe omogoča:

— stalno pridobivanje in razširjanje strokovne izobrazbe in poglobljanje pridobljene izobrazbe

udarek za izobraževanje ob delu in iz dela.

3. Prav tako poudarja sodelovanje združenega dela oziroma delovnih organizacij že z osnovnimi šolami, kjer učenci razvijajo interesne dejavnosti pod vodstvom ustreznih strokovnih delavcev-mentorjev tako da bi se lažje odločili kam po osnovni šoli.

4. Z usmerjenim vpisovanjem osnovnošolcev v nadaljnje izobraževanje, skuša zakon uskladiti potrebe združenega dela po določenih profilih poklicev, ki nam jih stalno primanjkuje.

S tem skušamo odpraviti misedelnost o tako imenovanih »gospodskih« poklicih, ki nekaj veljajo in drugimi, ki jih zaničujemo, kar tudi povzroča veliko večje zanimanje za poklice v administraciji in manj za poklice v neposredni proizvodnji.

5. Po vzgojno izobraževalnih programih usmerjenega izobraževanja, se bo združeno delo še tesneje povezovalo z vzgojno izobraževalnimi institucijami-šolami, predvsem pri pouku osnovne tehnike in proizvodnje ter z organizacijo in uspešno izpeljavo proizvodnega dela za učence.

6. Tako ne bo več izobraževanja oziroma šolanja samo za delo (poklicne šole) in šolanja

Hrana iz morja

Mnogim narodom so ribe kot osnoven in širok vir živalskih beljakovin v prehrani zelo pomemben. To velja predvsem za obalna področja velikih morij in oceanov. Japonci pojedjo trikrat več ribjega mesa kot mesa drugih živali.

Ribe postajajo po prehranbenem in ekonomskem značaju zelo pomembno živilo. Že danes bi lahko z večjo porabo rib pokrili primanjkljaj živalskih beljakovin, ki je prisoten pri prehrani ljudi večine dežel. Proizvodnja in potrošnja hrane na zemlji je zelo neenako razdeljena. Največjo potrošnjo hrane imajo visoko razvite zemlje in pojedjo približno 3100 kal. po osebi dnevno. Ogromni večini prebivalstva srednje in slabo razvitih držav pa znaša količina zaužite hrane pod 2000 kalorij dnevno.

Defekt v prehrani je kvaliteten narave. V mnogih zemljah Azije, Afrike in Južne Amerike je glavna količina kalorij iz cerealij (žitaric), škrobnih korenin in gomoljev, a je relativno malo kalorij animalnega porekla. V teh zemljah je tudi deficit po kalciju in vitaminih A in B grupe največji.

Moram povedati, da podatki o prehranjevanju nekega naroda predstavljajo srednje vrednosti najbolje in najslabše hranjenega prebivalstva. V deželah z nizko konzumacijo kalorij so sigurno velike grupe ljudi, ki se hranijo zelo slabo, skratka stradajo.

Tudi v dobro razvitih državah Evrope, Severne Amerike in Oceanije obstajajo grupe prebivalstva, ki se slabo hranijo in to zaradi nizkih dohodkov ali pa zaradi neznanja.

Riba in prehrana z ribo bi nam lahko zelo koristila pri premagovanju težav prehrane ljudi. Riba je hrana visoke vrednosti. Posebej je važna kot izvor visokovrednih proteinov, ki jih dobivamo tudi iz mesa, mleka in jajc. Ne smemo zanemariti mine-

ralnih snovi, ki jih použijemo z ribo, in vitaminov.

Skoraj polovica kolektiva HP DROGA se ukvarja s pridobivanjem in predelavo hrane iz morja.

Ulov morske ribe v Jugoslaviji stagnira že vrsto let. Ulovimo cca 35.000 ton rib. Slovenski delež ribolova je v jugoslovanskem merilu zelo pomemben. Naši ribiči ulovijo cca 4.500 ton rib letno in mi oskrbujemo s svežo ribo široko področje v notranjosti. Z nabavo novih ladij nameravamo to količino več kot podvojiti in z uvedbo nove tehnologije v predelavi rib ponudbo izredno popestriti z izdelki, ki jih na trgu primanjkuje. To so že očiščene zmrznjene ribe filetirane in panirane, ribje marinade (v kisu s čebulo ali majonezo) in polpripravljene in pripravljene ribje jedi. Obdržali bomo seveda še proizvodnjo ribjih konzerv, le da nameravamo preiti na lažji način odpiranja.

Potrošnja morskih rib v Sloveniji znaša le 1,2 kg po prebivalcu, v SFRJ pa 1,3 kg po prebivalcu. Skupaj s sladkovodnimi ribami in raki použijejo Jugoslovani 3 kg rib letno na osebo. V sosednjih državah Avstriji in Madžarski znaša potrošnja 5 kg, v Italiji pa 9 kg po prebivalcu. Širšim asortimanom in boljšo ponudbo bomo verjetno hitro dvignili porabo rib pri nas.

Zraven vode predstavlja sol najvažnejše živilo mineralnega izvora. Dnevna poraba znaša povprečno 20 g za zdravo odraslo osebo. Nekaj soli dobimo s hrano, ker se v njej že nahaja, drugo moramo dodati.

Hrana iz morja

Soli pred pakiranjem dodajamo jod, ker želimo s tem preprečiti golšavost, za katero obolevajo prebivalci v krajih, kjer primanjkuje jod.

Naša delovna organizacija proizvaja morsko sol in tudi tu bi radi z novo tehnologijo proizvajali več in boljše. Proizvodnja morske soli se stoletja v bistvu ni spremenila, potrebno je veliko ročnega dela in zmeraj si v odvisnosti od vremenskih prilik.

Star način dela ekonomsko ni rentabilen. S tovarno soli bi pridobivali 100.000 ton soli, ki bi bila visoke kvalitete. Na sedanjih solinah bi lahko gojili ribe in školjke, z odpadno toplotno energijo pa segrevali tople grede. S to investicijo bi tudi kolektivu Solin dali boljšo ekonomsko podlago, da bi z večjim zaupanjem in gotovostjo zrl v bodočnost.

Dušan Ferluga

ŠE O USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

Nadaljevanje s str. 6
strojno in elektro šolo Piran na nautični oddelki.

po novem: učenec je izbral pomorsko usmeritev in se bo vpisal na nautično smer.

19. Šole oziroma mreža šol na obali:

V Kopru: Poklicna kovinarska in avtomehanična šola EASC

Bivša gimnazija s kemijsko in pedagoško smerjo

V Izoli: Gostinski šolski center v Piranu: Tehniška pomorska strojna in elektro šola

Zdravstvena šola

Bivša gimnazija z oddelki koprskе usmeritve

Gimnazije torej ne bo več. Gimnazija se preusmeri v:

— naravoslovno-matematično smer

— družboslovno-jezikovno

— pedagoško

Na obali že dolgo potekajo dogovarjanja o gimnaziji v Kopru in v Piranu. Za kakšne smeri bosta usposabljal?

Po dolgi in naporni razpravi je po zadnjih dogovorih sprejeto, naj ima bivša gimnazija v Kopru družboslovno usmeritev z oddelkom naravoslovne usmeritve v Piranu.

V šolskem letu 1980/81 se bodo učenci vpisovali še po starem, v šole in v oddelke, ki smo jih vajeni. Torej: v prvi razred gimnazije v Kopru ali v Piranu, na Gostinski šolski center v Izoli za natakarja ali kak drug poklic, na Poklicno kovinarsko šolo v Kopru za orodjarja ali avtomehaničarja in v vse druge šole na obali.

V šolskem letu 1981/82 pa se bodo vpisovali letošnji osnovnošolci v usmeritve, kjer bodo izbrali smer. Čez eno leto nam bodo novi izrazi usmeritev — smer, namesto šola — šolski center — oddelki, postali kar domači.

In kako se naša delovna organizacija HP DROGA pripravlja na izvajanje zakona o usmerjenem izobraževanju?

Zakon poudarja praktičen del pouka, ki naj preide v delovne organizacije. V ta namen se iz TOZD in DSSS usposablja 15 delavcev za instruktore, ki bodo vodili učence na delovni praksi. Le-ti bodo v teh dneh opravili zaključni izpit. O instruktorskih pa kdaj drugič.

Vesna Šabec

Tito je večkrat dejal: Deželi, ki ima takšno mladino se ni bati prihodnosti...

Želeli bi, da je varstvo pri delu zapoved, ne ideal

Več ali manj so tudi pri nas znane psihološke raziskave in pa analize o vzrokih nesreč, ki se pripetijo v naših TOZD. Pri tem gre za potrditev resnice, da moralno ravnotežje, izvirajoče iz socialističnega sistema samoupravljanja zelo vpliva na produktivnost dela, še mnogo bolj na varnost pri delu, zdravje — varni delovni pogoji prispevajo k večji storilnosti! To, zadnje, pa nekaterim vodjam dela ni vselej prezentno oziroma niso toliko družbeno in ekonomsko osveščeni, da bi načrtno preprečevali nesreče pri delu, poškodbe in zdravstvene okvare v zvezi z delom. V novjšem času beremo v dnevnem tisku težke in žalostne vesti, ki opozarjajo na velike luknje v delovnem procesu in seveda na to, da je treba vendar nekaj storiti, da se nesrečam na delu izognemo.

Lani smo v naši delovni organizaciji zabeležili 181 poškodb pri delu, na poti in z dela. Ta številka je v zadnjih petih letih najnižja, zadovoljni pa vendar ne smemo biti.

V primerjavi z letom 1978 se je število poškodb zmanjšalo za celih 18 odstotkov, temu primerno pa se je zmanjšalo tudi število izgubljenih delovnih dni.

Med temi poškodbami je bilo osem nekoliko resnejših, vendar hujših posledic niso pustile. Terjale so predvsem daljši bolniški staž.

Resnost nezgod pri delu je faktor, ki nam pove, koliko dni je bilo v poprečju izgubljenih na eno nezgodo v enoletnem obdobju.

Pogostnost pri delu je število nezgod, ki se nam pripetijo v določenem času oziroma letu 1979.

Ko smo pregledovali in analizirali vse podatke tj. vzroke nesreč, smo zaključili, da je pretežna večina nezgod pri delu nastala iz vzrokov, ki so v neposredni povezanosti z udeleževanjem (delom) samega delavca. To pa, brez dvoma zahteva, da je treba največjo pozornost posvetiti prenašanju strokovnih in znanstvenih izsledkov in praktičnih izkušenj na neposredne organizatorje dela, vodje, ne v manjši meri tudi na neposredne izvajalce na posameznih delih.

Namesto, da bi posvetili te stvarne ugotovitve na prvo mesto, se v nekaterih TOZD »mota« v zvezi z varstvom dela, varstva pri delu ne posvečajo primarne pozornosti, odmaknjenost od problema največkrat zaradi tega, ker so v njih globoko usidrene tolerance še iz polpretekle

dobe in še bolj pod izredno močnimi fluktuacijskimi pritiski.

To pa je slabo. Takšen odnos, da ne rečemo direktno pomankanje strokovnega znanja in odgovornosti namreč pomeni veliko oviro, ki razgalja izrazito nazadnjaštvo, ki moti hitrejši napredek tako v tehniki kot pri pospeševanju varstva ljudi pri delu.

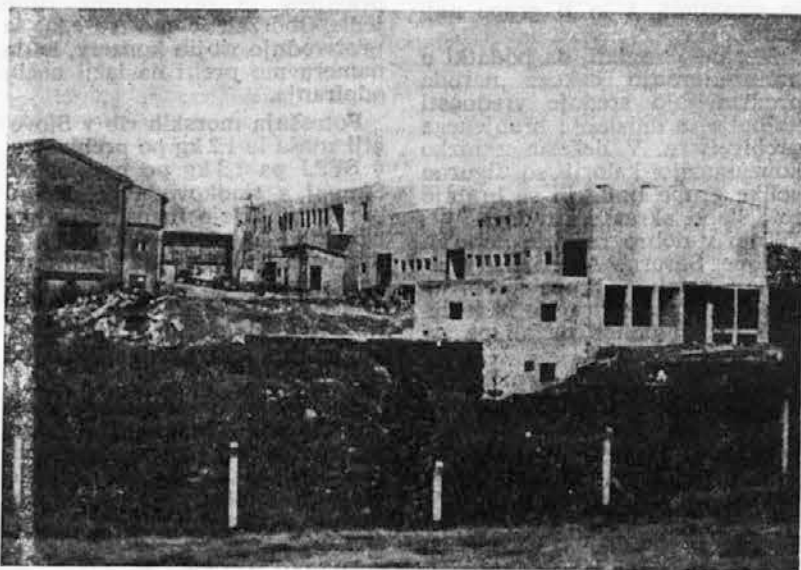
Za večje nesreče pri delu se bodo našli »izgovori«, govorili bodo o izrednosti ali enkratnosti ogroženega položaja pri delu, dalje da manjkajo precizirane podrobnosti iz zakonodaje, da nimajo in da ne morejo imeti na obeh vseh ljudi in del, in podobno. In še, da morajo tudi izvajalci sami skrbeti za svojo varnost in zdravje.

Da, tudi oni. Toda gornje številke nam dokazujejo, da morajo najprej vodilni delavci v TOZD in DSSS poznati pogoje dela in delovne razmere. Neposredno ogroženi so se že opekli, pomagajmo in svetujmo jim, da se ne bodo še bolj!

Vodja delovne enote varstva pri delu
Varn. ing. Dušan Milivojevič

V spodnji tabeli so prikazane nezgode po TOZD.

TOZD	Poprečno število zaposlenih	Nesreče na poti z dela	Nesreče pri delu	Izgubljeni del. dni	Resnost	Pogostost
»SOLINE«	134	1	9	145	17,11	5,84
»ZACIMBA«	144	5	17	332	19,52	11,80
»KMET. PROIZVOD.«	57	—	4	34	9,25	7,01
»BLAG. PROMET«	233	2	11	193	17,54	0,85
»ARGO«	160	1	15	179	11,93	9,37
»ŽIVILA«	274	—	7	113	16,14	2,55
»DELAMARIS«	620	6	87	1.065	12,24	14,03
»RIBA«	190	1	18	236	13,11	9,47
»SUDEST«	90	—	5	73	14,6	5,55
»GOSAD«	90	—	3	47	15,66	3,33
»DSSS«	198	2	5	92	18,40	2,52
HP »DROGA«	2,90	18	181	2.509	0,013	82,65

Pogled na del starega in del novega SUDESTA ...

Novi SUDEST

Ko iz glavne ceste zavijete proti objektom TOZD »Sudest«, naležite na pravo razdejlanje. Razgibano gradbišče, jaški, kinete in ostali razvodi pričajo o tem, da se investicija v »Sudestu« vztrajno približuje zaključni fazi. Mislim, da je čas, da se vsi člani kolektiva podrobneje seznanim s to investicijo.

Najprej nekaj podatkov:

Vrednost investicije je 154.800.000.— din. Gradimo tri objekte, skupna koristna površina pa znaša 5.424 m². Spremljajoči objekti so še: čistilna naprava, kontejnerska plinska postaja, skladišče alkohola, hladilni stolp in kotlovnica.

Viri financiranja so naslednji:

lastna sredstva	din 28.216.000.—
zdrževanje sredstev	din 61.500.000.—
kredit bank	din 32.762.000.—
komercialni in devizni krediti	din 32.372.000.—

Podpisniki samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev so: »Jadran« Sežana, »Intervropa« Koper, SGP »Kraški zidar« Sežana, SGP »Primorje Ajdovščina«, »Merkator Nanos« Postojna, »Istra Benz« Koper, »Me-

dex« Ljubljana, TOZD »Začimba«. Glavni izvajalec je SGP »Kraški zidar« Sežana, podizvajalci so »IMP Koper« in »ETP Kranj«. »Smelt« Ljubljana pa vodi inženiring.

Naj povem še to, da je to največja investicija v gospodarstvu v občini Sežana in da z njo postaja TOZD »Sudest« eden izmed nosilcev razvoja manj razvitega področja Brkinov.

Dovolj bo podatkov. Poglejmo še, kaj bomo v »Sudestu« delali. Proizvodnja instant mlevskih izdelkov bo povečana za 100 %. (Upam, da se bo takrat našim prodajnim referentom odvalil velik kamen od srca.) Uvajamo novo proizvodnjo glaziranega in instant riža. (V nevarnosti je dohodek zobozdravnikov, ker v rižu ne bo več kamenja). Nova

Nadaljevanje na str. 9

Na povratku z dolge poti miru...

Lepo prosimo - preberite

Človek - vedno in povsod

Ker sem iz temeljne proizvodne celice družbe (iz tako imenovane baze), ki je prvi preizkusni kamen vseh naših družbenih in zgodovinskih programov, projekcij in strategij — bo skušalo moje delavsko pero vsaj začrtati obrise nekaterih pereh, dejal bi zelo pomembnih, vprašanj in problemov.

Pri nas se je doslej govorilo (in se še vedno seveda govori) o odnosu med kulturo in združenim delom, namreč o potrebi po trdnjejši »zakonski skupnosti« med tema dvema pomembnima družbenima »partnerjema«, konkretnije: govorilo in pisalo se je o tem, kako bi delavski razred moral že enkrat postati — ne le pasivni opazovalec kulturnih dobrin — marveč tudi aktivni ustvarjalec novih kulturnih »proizvodov«, vse to pa zaradi tega, ker je prav od dobljene bitke na »fronti zgodovine« — v marsičem odvisno dejansko delavsko razredno vzpostavljane oblasti v tem prostoru in času. Nadalje se je govorilo še in pisalo o kulturi dela, kulturi stanovanja, obnašanja, o kulturi prostega časa neposrednih proizvajalcev, sploh: o kulturi vsakdanjega življenja. V »jeziku« povzetkov je bilo rečeno: kulturo bi morali »vbrizgati« neposredno v nabrekle vene (prav v vene in še to nabrekle!) živega organizma združenega dela!

Toda v tem sestavku sploh ne bomo govorili o vsem tem, marveč bomo pisali o nekaterih drugih stvareh (o katerih se pri nas pogosto sploh ni govorilo in pisalo), če pa se je govorilo, potem le površno tako mimogrede in neresno). Govorili bomo torej o človekovem delu (poslu) kot vsakdanjem naveličano utrjavajočem (žal) »mehaničnem« obredu, govoril bom o odnosu tega človeka delavca, psihološko emotivnem pa tudi zgodovinskem odnosu do svojega dela, govoril bom o delovnih mestih v naših (proizvodnih) tozidih (o delovnih pogojih in drugih spremeljajočih pojavih teh pogojev).

USTVARJA IN PODALJSUJE SVET

Pa začnimo: zakaj delovni človek (tu mislim predvsem na našega neposrednega proizvajalca)

nima OBCUTKA (zajamčeno ga nima, to govorim z vso odgovornostjo), ko opravlja svoje delo, se pravi, proizvaja različne predmete in stvari (materialne dobrine) — zakaj torej nima občutka, da hkrati ustvarja in podaljšuje svet, v katerem obstaja, da načrtuje, ustvarja in podaljšuje samega sebe in svoje življenje, da s tem opredmeti eno izmed svojih človeških moči, kakor bi dejal Marx. Konkretnije in slikoviteje povedano: zakaj, denimo, rudar — ki proizvede (nakopije) polno premoaga — nima občutka (ali zakaj ga ne prevzame občutek, misel), da bodo znoj in žuljave roke grele stotine in tisoče ljudi, poganjale različne stroje in zakaj nima občutka, da je vedno prisoten (s posredovanjem svojega opredmetenega dela — svoje opredmetene človeške moči, svojih rok in znoj) nekje v domu nekoga, v neki proizvodni dvorani ali kakšnem drugem življenjskem — delovnem okolju, kjer se tudi z delom ustvarja novo življenje in svet. Ali zakaj na primer kabelski delavec, ki je proizvedel denimo sto kilometrov različnih električnih kablov — zakaj ga ne napolnjuje veličasten občutek (zadovoljstva) da prav po zaslugi njegovega dela in garancije — da prav danes, zdaj, tukaj sveti žarnica, v domu nekoga dela hladilnik, pralni stroj, televizijski aparat ali recimo dela v operacijski dvorani kakšen pomemben medicinski aparat, ki nekomu rešuje življenje — kajti električna energija, ki poganja ta medicinski aparat in tiste gospodinjske aparate in ki daje luč tej žarnici — je »pripotovala« po žici (kابلu), ki ga je izdelal prav ta kabelski delavec!

VRTINEC BREZOSEBNIH DNI

Da bi to in takšno predstavljanje človekovega dela kar najbolj sugestivno in plastično pričarali, pokličemo na pomoč še enega književnika: znani sovjetski pisatelj Jurij Oleša, ki glorificira celotno človeško delo v ne-

kem svojem književnem spisu — izraža občudovanje nad delom nekega električarja. Piše tako: »Nekoč se je pretrgal električni vod. Mesto je bilo blokirano. Tramvaji so se ustavili. Množica je molčala. Potem je prišel avtomobil za popravilo z lestvami. Na vrhu nad množico se je pojavil mlad človek v rokavicah. Na vodu je nekaj delal. Ves je bil pozoren. Niti sam ni vedel — boljše rečeno ni imel časa da bi o tem razmišljal — da bi bil igralec pred velikim številom gledalcev. Vsi so ga opazovali z navdušenjem, uživali, bili ponosni nanj, čutili do njega hvaležnost, hkrati pa zavist in željo, da bi bili kot on. Se pravi doživljali so prav tista čustva, ki se pojavljajo v času zaljubljenosti.«

Mar ni prav tako delo vlakovodij, pilotov, voznikov avtobusa, livarjev, vrtalcev nafte, stekloprihačev, rudarjev, stavcev, voznikov tramvajev, orodjarjev, urarjev, krojačev, varilcev — polno pozornosti, kot pravi Oleša za tistega mladega električarja? Mar ne moramo, ko opazujemo delo teh ljudi, doživeti prav tistih čustev, ki se pojavljajo v času zaljubljenosti.

Človek — delavec ne misli in ne skrbi za nadaljnjo »usodo« in življenje proizvodov svojih rok in misli, saj je ves čas svoje delovne dobe, vsak dan preprosto obsojen na to, da se ukvarja z enim in istim delom, za katerega se je odločil in usposobil in prav iz tega vsakdanjega, večkrat mehničnega perpetuiranja istih delovnih procesov in posegov postaja njegovo delo vsakdanji obred, njegov delovni dan pa vrtnec, v katerem se naveličano in enolično vrstijo brezosebni dnevi od ponedeljka do petka. Seveda se pri takšnem stanju stvari ne more pri neposrednem proizvajalcu (in sploh delovnem človeku) pojaviti tisti občutek ustvarjalca sveta, tisto umetniško zadovoljstvo nad delom (pri delu). Daleč smo, še zelo daleč od praktične uresničitve tiste Marxove (za)misli: »Medtem ko v komunistični

družbi, kjer ni nihče omejena na izključno delovno področje, marveč se lahko po svoji volji spolni v katerikoli panogi, pa družba ureja splošno proizvodnjo in prav zato mi omogoča, da danes delam to, jutri drugo, zjutraj lovim, popoldan ribarim, zvečer pa krmim živino, po kosilu se ukvarjam s kritiko, ker pa nikoli ni nujno, da postanem lovec, pastir ali kritik, ravnam tako, kot mi je všeč.«

Nadaljevanje v prihodnji številki

ZAHVALA

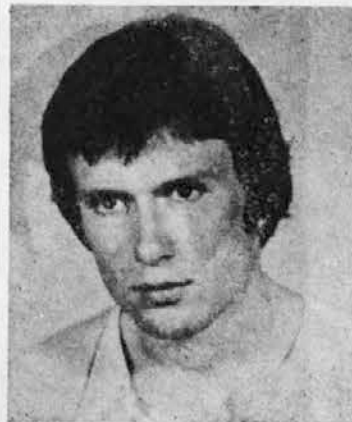
Ob smrti mojega moža Jožeta Petelina, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v TOZD »Živila«, ki so mi v teh težkih trenutkih pomagali in me bodrili. Prav tako zahvala ostalim delavkam v DSSS in TOZD »Riba«, »Argo« in »Delamaris«, ki so mi stale ob strani v teh težkih trenutkih.

Vida Petelin z otrokoma

Ob izgubi mojega očeta Ivana Kaligariča se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrazili sožalje in darovali cvetje.

Silvano Kaligarič

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega sina Flego Edija, se zahvaljujem vsem, ki ste ga tako polnoštevilno pospremili na njegovi veliko pre zgodnji zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem delavcem TOZD »Začimba« in TOZD »Živila«, pevskega zbora iz Pirana in pihalnemu orkestru iz Izole. Oče Flego Zorko iz TOZD »Začimba« z ženo Malvino in sinom Mirjanom.

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem za izrečeno sožalje, za venec in udeležbo na njeni zadnji poti.

Vika Kenda, DSSS

Ob boleči izgubi mojega očeta se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD »Riba« za izrečeno sožalje in darovani venec.

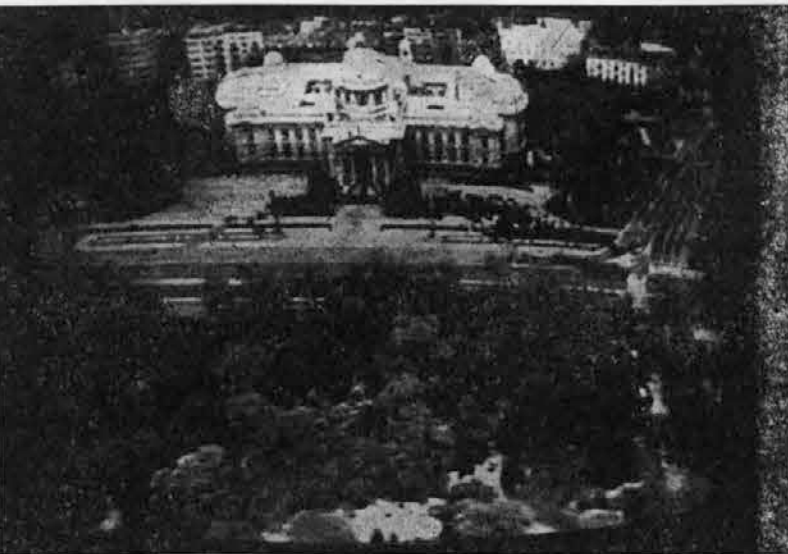
Milan Čehovin

NOVI »SUDEST«

Nadaljevanje z 8. strani
ultrazvočna ekstrakcija pa bo s proizvodnjo ekstraktov in tinktur iz zdravilnih zelišč poskrbela za naše ljubo zdravje. Z razširitvijo kapacitet pri predelavi zdravilnih zelišč pa bomo odpravili ozko grlo pri proizvodnji čajnih mešanic.

Stari »Sudest« poznate, skušal sem vam v grobem predstaviti tudi novega. Z novo investicijo bomo dobili trdnjšo osnovo za svoj nadaljnji razvoj in upam, da bomo s tem pripomogli k celotnejšemu razvoju naše »DROGE« in vsem nam za boljši jutri.

Sila Zvonimir

Poslednji pozdrav in zaobljuba dragemu voditelju TITU

